

Altres disposicions

Decret 341/2023, del 5 de juliol del 2023

Decret 341/2023, del 5-7-2023, d'ordenament del nivell de l'ensenyament obligatori del sistema educatiu andorrà.

Exposició de motius

L'article 1 de la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre de 1993, disposa que tothom té dret a rebre una educació bàsica que li permeti desenvolupar la personalitat pròpia, formar-se com a ciutadà i participar en el desenvolupament del país. L'article 4 de la mateixa norma estableix que l'educació bàsica és obligatòria i gratuïta per a tots els ciutadans.

La Llei 17/2018, del 26 de juliol, d'ordenament del sistema educatiu andorrà, que substitueix la regulació de 1994, defineix en el capítol tercer els nivells educatius de primera i segona ensenyança, n'especifica les capacitats que s'han de desenvolupar, determina l'estructura i l'organització de l'ensenyament obligatori i les àrees d'aprenentatge, els principis metodològics, l'avaluació i la titulació requerida als docents que hi intervenen.

Amb la implementació del Pla estratègic de renovació i millora del sistema educatiu andorrà, que va comportar l'establiment de nous enfocaments pedagògics, programes i estructura organitzativa, es va publicar el Decret d'ordenament de l'educació bàsica del sistema educatiu andorrà, del 25 de febrer del 2015. Aquest decret constituïa la base normativa necessària per implantar els continguts del Pla estratègic amb seguretat jurídica i eficiència, en la mesura que justificava, delimitava i fonamentava l'actuació pedagògica dels cicles que el posen en pràctica. Amb la finalitat d'actualitzar aquest text normatiu s'ha considerat necessari modificar determinats aspectes relacionats amb modalitats d'escolarització, còmputos horaris al tercer cicle de primera ensenyança, atenció a la diversitat, avaluació i certificació en finalitzar l'ensenyament obligatori. Aquests canvis comporten que amb l'entrada en vigor d'aquesta nova regulació quedi derogat el Decret de 25-2-2015.

Aquest decret, que regeix al segon i tercer cicle de primera ensenyança i al nivell educatiu de segona ensenyança, comporta, temporalment, la coexistència de regulacions diferents al primer cicle de primera ensenyança. Aquest cicle continua regulat pel Decret del programa de primera ensenyança, del 29 de juliol de 1997, i pel Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà, del 15 de juny de 1995, fins a la implementació completa del Pla estratègic a tots els cicles de l'ensenyament obligatori.

Així mateix, el decret defineix el nou model de prova oficial del Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures basada en un enfocament per competències, d'acord amb els programes publicats de segona ensenyança. Aquesta prova és d'aplicació obligatòria per als candidats que inicien el procés a partir del mes de setembre del 2024 i estableix les condicions per als candidats lliures que han iniciat el procés abans del mes de setembre del 2024 i que no s'acullen a les condicions de la nova prova, aquest decret també regula la coexistència amb el model de graduat definida mitjançant el Decret del 22-11-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures modificat pel Decret 23-09-2009 i el Decret del 23-09-2020. Establint a l'ensems que una volta exhaurides les convocatòries dels candidats lliures que, en els termes d'aquest decret, hagin optat per mantenir les condicions establertes a la normativa anterior, quedarà derogat el Decret de 22-11-2004 esmentat i les seves modificacions.

A proposta del ministre de Relacions Institucionals, Educació i Universitats, el Govern, en la sessió del 5 de juliol del 2023, ha aprovat aquest Decret d'ordenament de l'ensenyament obligatori del sistema educatiu andorrà.

Capítol primer. Disposicions generals

Article 1. *Objecte*

L'objecte d'aquest decret és definir els principis generals, l'estructura, el marc curricular, la planificació del procés d'ensenyament i d'aprenentatge, i el sistema d'avaluació dels nivells de l'ensenyament obligatori del sistema educatiu andorrà, que comprèn l'Escola Andorrana i tot centre públic o privat adscrit a aquest sistema, que imparteixi algun nivell de l'ensenyament obligatori.

Article 2. *Principis de l'actuació educativa*

1. L'actuació educativa dels nivells de l'ensenyament obligatori es basa en els principis d'una educació per una ciutadania i una cultura democràtiques, d'una educació inclusiva i d'una educació plurilingüe i pluricultural.
2. L'actuació educativa respecta els drets i els principis proclamats per la Declaració Universal de Drets Humans i per la Convenció sobre els drets de l'infant, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, en vigor al Principat d'Andorra des del primer de febrer de 1996.

Article 3. *Principis d'una educació per a una ciutadania i una cultura democràtiques*

1. Una educació per a una ciutadania i una cultura democràtiques s'orienta a proposar contextos d'aprenentatge, autèntics i vivencials, per viure experiències reals de democràcia en les quals l'alumnat pugui exercir, de manera responsable, els drets, els deures i les llibertats fonamentals, establertes a la Constitució i a la legislació andorranes, i pugui participar-hi activament.
2. Una educació per a una ciutadania i una cultura democràtiques es fonamenta en els principis de pluralisme, diàleg, participació, cooperació i convivència.
3. El principi de pluralisme consisteix en el respecte per adoptar visions i perspectives diverses i diferents sobre la vida i el món, i per formar-se un judici propi.
4. El principi de diàleg s'orienta a la construcció d'una entesa pacífica entre les persones a partir de l'ús d'un llenguatge assertiu, la gestió i la resolució dels conflictes i la implicació en la cerca de consensos entre els membres d'un grup o d'una comunitat.
5. El principi de participació de totes les persones per estar informades, expressar-se amb judici propi i ser escoltades, deliberar i participar en la presa de decisions sobre les qüestions que afecten el propi aprenentatge, la vida en comú i la millora de les condicions de vida.
6. El principi de cooperació entre les persones per aprendre conjuntament, per contribuir a l'aprenentatge dels altres i del propi, per dur a terme projectes i empreses comunes.
7. El principi de convivència harmònica i pacífica entre els membres de la comunitat educativa amb una perspectiva d'inclusió, de respecte i de cohesió social.

Article 4. *Principis d'una educació inclusiva*

1. L'educació inclusiva valora i accepta la diversitat humana a través de l'educació com un element enriquidor.
2. L'educació inclusiva vetlla pel ple desenvolupament de la persona i per respondre a les necessitats educatives de tots els alumnes, organitzant els suports i els ajustaments necessaris per fer-ho efectiu.
3. Cal organitzar i aplicar els suports i els ajustaments raonables mitjançant les mesures concretes necessàries encaminades a fer efectiva una educació inclusiva amb l'objectiu de crear un entorn segur i adaptat que faciliti el desenvolupament integral de l'alumnat i la participació activa en l'aprenentatge. Aquests suports i ajustaments poden ser materials, organitzatius o pedagògics.
4. Una educació inclusiva es basa en els principis d'igualtat i d'equitat.

a) El principi d'igualtat s'expressa en la voluntat d'aconseguir una educació de qualitat per a tothom, independentment de les condicions personals, de gènere, d'origen social o de les capacitats de les persones que l'hagin de rebre.

b) El principi d'equitat es manifesta en promoure una acció educativa dirigida a un disseny universal de l'aprenentatge que reconeix la diversitat de l'alumnat i crea dissenys flexibles per a tots els estudiants alhora que redueix les barreres, proporciona suports, adaptacions, i manté altes expectatives per a tots.

Article 5. *Principis d'una educació plurilingüe i intercultural*

1. Una educació plurilingüe i intercultural pretén desenvolupar l'alumne com a actor social que és capaç de participar i d'adaptar-se als contextos comunicatius, diversos i globalitzats.

2. Una educació plurilingüe i intercultural entén la diversitat social i cultural de l'alumnat com un element enriquidor a través de l'educació.

3. Una educació plurilingüe i intercultural es basa en els principis de diversitat lingüística i cultural i d'obertura a una cultura universal.

a) El principi de diversitat lingüística i cultural permet reflexionar críticament, respectar i valorar la diversitat de llengües i de cultures, amb les quals es facilita una comprensió crítica d'un mateix i dels altres, i fomentar la intercomprensió entre persones.

b) El principi d'obertura a una cultura universal s'orienta a comprendre i a interactuar amb les diverses formes d'alteritat (lingüística i cultural).

Article 6. *Perfil de l'alumne*

1. El perfil de l'alumne és el conjunt de competències generals que descriuen els coneixements, els valors i les actituds que l'alumne ha d'haver integrat en finalitzar el nivell d'ensenyament obligatori del sistema educatiu andorrà.

Aquestes competències generals, que l'alumne ha de continuar desenvolupant al llarg de la seva vida, responen a un consens social i constitueixen el perfil idoni per afrontar amb èxit els reptes als quals els joves han de fer front una vegada finalitzat l'ensenyament obligatori.

2. El perfil de l'alumne guia i orienta les decisions educatives.

3. Les set competències generals són les següents:

- a) Competència social i de ciutadania democràtica
- b) Competència comunicativa plurilingüe
- c) Competència matemàtica, científica i tecnològica
- d) Competència digital
- e) Competència cultural i artística
- f) Competència d'aprendre a aprendre
- g) Competència d'autonomia personal i d'emprenedoria

4. El perfil de l'alumne s'inclou en l'annex I.

Article 7. *Assistència*

1. Al llarg de tot l'ensenyament obligatori, l'assistència a classe de tot l'alumnat és obligatòria.

2. Els centres educatius regulen en el seu reglament de règim intern les autoritzacions i justificacions d'absència vàlides i no vàlides, el seu control i altres mesures sobre l'absència, així com accions de prevenció i de tractament de l'absentisme escolar.

Article 8. Formats d'escolarització

1. L'escolarització en format presencial consisteix en seguir les activitats d'ensenyament-aprenentatge al centre educatiu.
2. L'escolarització en format no presencial consisteix en seguir les activitats d'ensenyament-aprenentatge sense assistir al centre educatiu.

Capítol segon. Estructura de l'ensenyament obligatori

Article 9. Nivells educatius

L'ensenyament obligatori es compon dels nivells educatius de primera ensenyança i segona ensenyança.

Article 10. Cicles d'aprenentatge

1. El nivell de primera ensenyança s'estructura en tres cicles de dos cursos acadèmics cadascun.
2. El nivell de segona ensenyança s'estructura en dos cicles de dos cursos acadèmics cadascun.

Article 11. Pla d'estudis

1. Les àrees d'aprenentatge organitzen els coneixements escolars des de la perspectiva d'un o més àmbits de coneixement.
2. A la primera ensenyança, els programes s'organitzen a l'entorn de set àrees d'aprenentatge:
 - a) Llengües
 - b) Matemàtiques
 - c) Ciència i tecnologia
 - d) Ciències socials
 - e) Educació visual i plàstica
 - f) Educació musical
 - g) Educació física
3. A la segona ensenyança, els programes s'organitzen a l'entorn de set àrees d'aprenentatge:
 - a) Llengües i literatures
 - b) Matemàtiques
 - c) Ciències socials
 - d) Ciències físiques i de la natura
 - e) Tecnologia
 - f) Educació visual i plàstica
 - g) Educació musical
 - h) Educació física
4. El Govern pot ampliar el nombre d'àrees d'aprenentatge, a iniciativa pròpia o a demanda dels centres educatius adherits al sistema educatiu andorrà.
5. Les llengües vehiculars de l'ensenyament obligatori són: la llengua catalana, la llengua castellana i la llengua francesa. El centre educatiu ha de determinar les llengües de vehiculació de cada assignatura vetllant per una presència equilibrada de cadascuna.
6. El còmput horari de cada àrea d'aprenentatge es determina en els decrets de programa corresponents.

Article 12. *Temps escolar setmanal*

1. Es considera temps escolar el temps que han de romandre els alumnes al centre escolar i que inclou l'horari lectiu i el temps dedicat a l'esbarjo.
2. S'entén per horari lectiu les hores destinades al desenvolupament dels programes de cada nivell d'ensenyament.
3. El temps escolar setmanal a la primera ensenyança és de 30 hores.
4. El nombre total d'hores diàries a primera ensenyança ha de ser com a màxim de 6 hores i 30 minuts, respectant a més un període mínim d'1 hora i 30 minuts hores de descans al migdia.
5. El temps escolar setmanal dels dos cicles de segona ensenyança és de 34 hores i 30 minuts.
6. El nombre total d'hores diàries a segona ensenyança ha de ser com a màxim de 7 hores i 30 minuts, respectant a més un període mínim d'1 hora de descans al migdia i una tarda lliure setmanal.
7. La distribució del temps escolar en els espais d'aprenentatge es concreta en el projecte curricular de centre.

Article 13. *Espais d'aprenentatge i còmput horaris*

1. Els espais d'aprenentatge són els entorns pedagògics on es duen a terme els processos d'ensenyament i d'aprenentatge.
2. Els espais han de ser flexibles i polivalents per adaptar-se a les possibilitats, als interessos i a les necessitats dels alumnes que els utilitzen. Així mateix, cal valorar les possibilitats que ofereix l'entorn del centre escolar com a espai d'aprenentatge.
3. L'organització dels espais escolars, dels torns d'esbarjo, així com de la distribució horària setmanal de les àrees d'aprenentatge de cada grup classe és responsabilitat del cap d'estudis del centre.

Article 14. *Tutoria*

1. El tutor és la persona que acompanya l'alumne en el seu seguiment personal, acadèmic i professional i és l'encarregat d'implicar en el procés educatiu el propi alumne i la seva família.
2. El tutor guia i orienta cada alumne en el desenvolupament del seu projecte de vida des d'una doble perspectiva: com a individu i com a integrant d'una comunitat.
3. El tutor desenvolupa alhora una tutoria individual i una tutoria grupal.

Capítol tercer. Programa

Article 15. *Definició*

El programa de cada àrea és el document oficial que ordena l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació en el nivell de l'ensenyament obligatori del sistema educatiu andorrà.

Article 16 *Elements curriculars del programa*

1. Els elements curriculars del programa són les competències específiques o transversals, els recursos d'aprenentatge, les expectatives de final de cicle i els criteris d'avaluació. S'acompanyen d'orientacions pedagògiques que n'afavoreixen la interpretació i en guien la concreció en els documents curriculars de centre i d'aula.
2. Les competències específiques són les actuacions que integren i mobilitzen el conjunt organitzat de recursos d'aprenentatge per resoldre amb èxit una situació complexa o un problema de la vida relacionats amb una àrea d'aprenentatge.
3. Les competències transversals són les actuacions que integren i mobilitzen un conjunt organitzat de recursos d'aprenentatge per resoldre amb èxit una situació complexa o un problema de la vida relacionats amb totes les disciplines escolars o amb aspectes metadisciplinaris.

4. Les expectatives de final de cicle són la concreció de la competència al final de cada cicle. Descriuen el nivell de desenvolupament esperat de cada competència específica o transversal al final de cada cicle.
5. Els criteris d'avaluació són les qualitats de la competència específica o transversal, que permeten emetre un judici de valor sobre el desenvolupament competencial de l'alumne.
6. Els recursos d'aprenentatge són els sabers conceptuals, procedimentals i actitudinals necessaris per desenvolupar cada competència específica i transversal.

Article 17. Publicació

Els programes de les àrees d'aprenentatge i de les competències transversals es publiquen mitjançant el decret corresponent.

Capítol quart. Planificació del procés d'ensenyament i d'aprenentatge**Article 18. Projecte educatiu de centre**

1. El projecte educatiu de centre (PEC) és el document elaborat per la comunitat educativa que articula, dona coherència i orienta les decisions i els projectes del centre.
2. El PEC defineix l'ideari, els trets d'identitat, el context del centre, la relació amb l'entorn, els principis de l'actuació educativa, l'organització pedagògica, l'estructura organitzativa i el plantejament lingüístic, així com les normes de funcionament i de convivència del centre.
3. El PEC mostra el compromís del centre amb la resposta educativa equitativa i de qualitat que s'ha d'oferir a tot l'alumnat, perquè desenvolupi les competències del currículum i aconsegueixi l'èxit escolar.
4. És responsabilitat de la direcció del centre impulsar l'elaboració i la revisió periòdica del PEC.
5. El PEC es revisa i s'actualitza periòdicament, i com a mínim cada cinc anys. No obstant això, el procés de revisió i d'actualització es pot avançar a petició dels docents, per iniciativa de l'equip directiu o a demanda de la direcció del departament encarregat de l'ensenyament obligatori.
6. El Consell de les Escoles ratifica el PEC.

Article 19. Projecte curricular de centre

1. El projecte curricular és el document de concreció i de planificació de l'aplicació dels programes.
2. El projecte curricular de centre conté la informació següent:
 - a) Nombre i durada de les unitats de programació
 - b) Mapa d'unitats de programació de cada cicle
 - c) Organització dels espais d'aprenentatge
 - d) Llengües de vehiculació de les assignatures i projectes
 - e) Escales de progressió de les competències específiques i transversals
 - f) Organització del treball personal
 - g) Mesures de diversificació curricular
 - h) Accions, calendari i documents de comunicació amb les famílies
3. L'equip docent elabora el projecte curricular de centre sota el lideratge del cap d'estudis.
4. És responsabilitat de la direcció del centre impulsar l'elaboració i la revisió periòdica del projecte curricular de centre.
5. El projecte curricular de centre es revisa i s'actualitza periòdicament com a mínim cada cinc anys. No obstant això, el procés de revisió i d'actualització es pot avançar a petició dels docents, per iniciativa de l'equip directiu o a demanda de la direcció del departament encarregat de l'Escola Andorrana.

6. La inspecció educativa valida el projecte curricular de centre, d'acord amb uns criteris de qualitat establerts i comunicats a l'equip directiu abans d'implantar-lo.

Article 20. Mapa d'unitats de programació

El mapa d'unitats de programació és una eina de planificació de la intervenció docent que reflecteix la distribució de les competències específiques i transversals, juntament amb els recursos de cada àrea d'aprenentatge al llarg d'un cicle. Aquests elements es treballen de manera integrada segons la naturalesa de cada competència i d'acord amb els principis metodològics.

Article 21. Escales de progressió de les competències específiques i transversals

1. L'escala de progressió és la gradació que descriu el desenvolupament de la competència al llarg de l'ensenyament obligatori. Està estructurada en aprenentatges esperats i serveix per planificar i regular l'ensenyament i l'aprenentatge.

2. Cada graó de l'escala de progressió correspon a una fase del procés de desenvolupament de la competència i descriu les actuacions característiques d'aquesta fase, els recursos que mobilitza l'alumne i els suports i les condicions en què ho fa. Cada graó inclou les actuacions de l'anterior.

3. El darrer graó del cicle coincideix amb les expectatives de final de cicle de cada competència.

4. L'equip docent és l'encarregat de concretar l'escala de progressió de cada competència sota la supervisió del cap d'estudis del centre.

Article 22. Unitats de programació

1. La unitat de programació és el document que recull les competències, els criteris d'avaluació, els graons, els indicadors d'avaluació, els recursos d'aprenentatge, les activitats d'aprenentatge i d'avaluació, així com la concreció de les variables metodològiques que emmarquen la intervenció docent, d'acord amb la planificació establerta al mapa d'unitats de programació.

2. Correspon als docents elaborar, concretar i actualitzar les unitats de programació dels espais d'aprenentatge, tenint en compte el principi de l'educació en la diversitat i de l'educació inclusiva.

3. Les unitats de programació s'elaboren a partir de l'escala de progressió de les competències específiques i transversals i dels recursos seleccionats. A partir d'aquest referent, els docents han d'elaborar els indicadors d'avaluació que guien la planificació de la seqüència d'activitats d'ensenyament-aprenentatge i d'avaluació, d'acord amb les orientacions metodològiques dels programes de les diferents àrees d'aprenentatge.

4. Les unitats de programació han de contenir les situacions, les activitats, les estratègies i els instruments d'avaluació.

5. Correspon al cap d'estudis del centre vetllar per la qualitat i l'actualització de les unitats de programació.

Article 23. Organització del treball personal

1. El treball personal consisteix en les tasques donades als alumnes que han de realitzar de manera autònoma.

2. El treball personal té com a finalitat:

a) aprofundir i consolidar els aprenentatges.

b) preparar els alumnes per a les activitats pedagògiques que faran posteriorment.

c) fomentar el desenvolupament de la competència transversal que fa referència a aprendre a gestionar el propi aprenentatge, fent ús de les estratègies i les eines necessàries.

d) establir un marc de col·laboració i de participació amb les famílies.

3. El projecte curricular de cada centre estructura la gestió del treball personal a cada cicle, dins o fora de l'horari escolar, en funció de l'edat, el tipus de tasca, la freqüència i el temps de dedicació per tal de garantir-ne una coherència en el si del cicle i al llarg dels cicles.

Article 24. Equip educatiu

1. L'equip educatiu és un òrgan col·legiat del centre educatiu que té com a funcions d'acompanyar i de guiar el procés d'aprenentatge de cada alumne, prendre decisions consensuades sobre les mesures educatives i determinar el nivell de desenvolupament de les competències específiques i transversals.
2. L'equip educatiu es compon dels membres següents:
 - a) Un membre de l'equip directiu del centre, que convoca les reunions, n'assumeix la presidència i garanteix la coherència pedagògica de tot el procés.
 - b) El tutor de l'alumne, que coordina l'equip educatiu, pren nota dels acords, en fa el seguiment i comunica les decisions als pares o tutors legals i als alumnes. En cas d'absència del membre de l'equip directiu, n'assumeix la presidència.
 - c) Els docents de cada àrea d'aprenentatge, que informen sobre el progrés i els resultats corresponents al desenvolupament de les competències específiques i transversals, i proposen les orientacions pertinents.
 - d) El psicopedagog, que aporta informació complementària sobre l'orientació i la situació personal i acadèmica de l'alumne.
 - e) El docent de suport i, si escau, el personal dels programes especialitzats, que aporten informació complementària sobre el seu àmbit d'actuació i participen en la presa de decisions de l'equip educatiu i en l'aplicació de les mesures educatives acordades.
3. Per al compliment de les seves funcions, l'equip educatiu pot sol·licitar la participació d'altres agents interns o externs.

Capítol cinquè. Atenció a la diversitat

Article 25. Diferenciació pedagògica

1. La diferenciació pedagògica és un conjunt de recursos humans i materials, mesures i estratègies educatives i organitzatives que permet donar resposta a l'heterogeneïtat d'alumnes del sistema educatiu andorrà, amb la finalitat que tots desenvolupin de manera òptima les competències establertes als programes.
2. A banda de la flexibilització metodològica que realitzen tots els docents a les aules mitjançant l'ajustament de les variables metodològiques, les mesures de diferenciació pedagògica són la modificació curricular, l'exempció curricular i l'adequació temporal.

Article 26. Modificació curricular

1. La modificació curricular és el conjunt de reajustaments que s'apliquen en les expectatives de final de cicle d'una o de diverses competències específiques i/o transversals, adreçat a l'alumne amb necessitats educatives específiques que ho requereixi.
2. Les mesures de modificació curricular queden recollides en el pla de treball individual de l'alumne, són vàlides per al cicle i s'han de revisar en finalitzar cada semestre del cicle.
3. Les decisions de modificació curricular són responsabilitat de l'equip educatiu del grup classe i del psicopedagog de centre, sota la supervisió de l'equip directiu.
4. La modificació curricular compromet, en funció del nombre de competències concernides, l'obtenció del graduat en segona ensenyança en finalitzar l'ensenyament obligatori. Per això aquesta mesura ha d'anar acompanyada d'un procés rigorós de comunicació i d'orientació educativa adreçat als alumnes, així com a les famílies o als representants legals.

Article 27. L'exempció curricular

1. L'exempció curricular és una mesura educativa extraordinària, que consisteix en l'eliminació d'una o de més competències específiques i/o transversals del programa o en l'eliminació d'un criteri d'avaluació de la competència i de la part de l'expectativa de final de cicle corresponent.

2. L'exempció curricular s'aplica en situacions mèdiques degudament justificades i en casos de discapacitat reconeguda per l'organisme oficialment competent en la valoració de la discapacitat, que impedeixen el desenvolupament d'alguna competència i per la qual no es poden aplicar mesures compensatòries.
3. La família, orientada si escau pel tutor i el psicopedagog, sol·licita al departament encarregat de la inspecció educativa, l'exempció curricular corresponent, aportant els justificants necessaris.
4. El departament encarregat de la inspecció educativa resol la sol·licitud en un termini màxim de deu dies hàbils.
5. L'exempció curricular ha de quedar recollida en el pla de treball individual de l'alumne.
6. L'exempció curricular no compromet l'obtenció del graduat en segona ensenyança en finalitzar l'ensenyament obligatori.

Article 28. Adequació temporal

1. L'adequació temporal és una mesura extraordinària de flexibilització pedagògica, que consisteix en l'ampliació o la reducció de la durada d'un cicle i, per tant, en la reorganització dels referents curriculars de l'alumne i dels espais d'aprenentatge.
2. La planificació de l'adequació temporal és responsabilitat de l'equip educatiu i del psicopedagog, sota la supervisió de l'equip directiu.
3. Es recomana preveure la mesura d'adequació temporal a l'inici del cicle i revisar-la en finalitzar cada curs. Ha de quedar concretada en el pla de treball individual de l'alumne, juntament amb la planificació dels espais d'aprenentatge, si escau.
4. S'ha d'informar de la mesura d'adequació temporal a l'alumne i/o als tutors legals.

Article 29 Pla de treball individual

1. El pla de treball individual és el document que recull les competències, les expectatives d'aprenentatge, els aprenentatges esperats i els indicadors d'avaluació i les mesures educatives que impliquen una modificació per donar una resposta educativa ajustada a les necessitats educatives específiques de l'alumne concernit.
2. La informació recollida en el pla de treball individual de l'alumnat és la font de planificació de la intervenció educativa per part dels docents.
3. Correspon als docents, amb la col·laboració del psicopedagog, elaborar, concretar i actualitzar els plans de treball individuals. El pla de treball individual és propietat del centre escolar i ha de formar part del dossier de l'alumne.
4. Correspon al cap d'estudis del centre vetllar per la qualitat i l'actualització dels plans de treball individuals.
5. Correspon a la Inspecció educativa la validació i el seguiment dels plans de treball individuals que requereixen una modificació de les expectatives d'aprenentatge d'alguna o de diverses competències previstes en els programes educatius.
6. Correspon al tutor comunicar al seu alumne i, si escau, als tutors legals les mesures acordades i reflectides en el pla de treball individual així com els reajustaments que es van incorporant al llarg del procés.
7. Es recomanable fer partícip l'alumne en la concreció del seu pla de treball individual.

Capítol sisè. Avaluació**Article 30. Finalitat de l'avaluació**

L'avaluació té com a finalitat la regulació i la millora de la formació de l'alumne i es fa mitjançant l'emissió d'un judici de valor sobre la seva actuació competencial i la seva capacitat de mobilització d'un conjunt de recursos que li permet resoldre una situació complexa determinada o un problema.

Article 31. *Característiques de l'avaluació*

1. L'avaluació del desenvolupament de les competències dels alumnes és global, individual i formativa.
2. És global en el sentit que l'alumne, en les seves actuacions, utilitza i mobilitza de manera integrada els diversos sabers i recursos que va adquirint.
3. És individual perquè informa dels resultats i del procés personal de l'alumne.
4. És formativa, per tant inherent al procés d'ensenyament i d'aprenentatge, perquè tant l'ensenyant com l'alumne recullen evidències sobre el desenvolupament progressiu de les competències.

Article 32. *Funcions i moments d'avaluació*

1. L'avaluació de l'aprenentatge té una funció diagnòstica, reguladora, orientadora i certificadora en tres moments diferenciats: inicial, continu i final.
2. L'avaluació ha de permetre a l'alumne prendre consciència de les seves forteses i febleses per afrontar i regular el seu propi procés d'aprenentatge, així com donar-li elements per prendre decisions sobre la seva orientació.
3. L'avaluació inicial té una funció diagnòstica i orientadora per a la intervenció educativa i identifica, a l'inici d'un procés determinat d'ensenyament i d'aprenentatge, els coneixements previs que té l'alumne, les seves capacitats i habilitats, les representacions que té en relació amb el nou aprenentatge i els seus punts forts i febles per ajustar la intervenció docent. També permet que l'alumne prengui consciència de tots aquests aspectes per afrontar el seu propi procés d'aprenentatge.
4. L'avaluació contínua té una funció reguladora i orientadora perquè proporciona, de manera sistemàtica, informació al llarg del procés d'ensenyament i d'aprenentatge sobre el progrés de l'alumne amb relació a l'adquisició, la mobilització i la integració de recursos per al desenvolupament de les competències. Permet ajustar la intervenció docent i acompanyar l'alumne en el seu procés d'aprenentatge. També permet que l'alumne prengui consciència de tots aquests aspectes per afrontar i regular el seu propi procés d'aprenentatge.
5. L'avaluació final té una funció reguladora i aporta elements per ajustar la intervenció docent i prendre decisions en finalitzar un procés d'ensenyament i d'aprenentatge. En finalitzar un cicle, l'avaluació final permet emetre un judici de valor sobre el nivell de desenvolupament de les competències, d'acord amb les expectatives de final de cicle.

L'avaluació final també té una funció certificadora amb caràcter normatiu, d'acord amb les expectatives de final de cicle, establertes en els programes oficials en finalitzar l'ensenyament obligatori, atorgant el títol de graduat en segona ensenyança o un certificat d'escolarització.

Article 33. *Planificació de l'avaluació*

1. Les competències específiques i transversals establertes en els programes oficials són el referent per planificar el procés d'ensenyament i d'aprenentatge i l'avaluació.
2. La planificació de l'avaluació duta a terme per l'equip educatiu ha d'incloure el paper de l'alumne com a agent actiu i partícip del seu procés d'aprenentatge i d'avaluació.

Article 34. *Responsabilitat de l'avaluació*

1. Al llarg del nivell de l'ensenyament obligatori, la responsabilitat de l'avaluació del desenvolupament de les competències correspon a cada docent individualment per a les competències específiques i al conjunt de l'equip educatiu per a les competències transversals, d'acord amb el sistema de qualificació i els procediments descrits respectivament als articles 35, 36, 37 i 38.
2. L'equip educatiu es reuneix de manera ordinària un mínim de quatre vegades al llarg del cicle; és a dir, una vegada cada semestre, sense perjudici de les reunions extraordinàries que es puguin convocar, per interpretar i analitzar la informació registrada relativa a la progressió de l'alumne en el desenvolupament de les competències específiques i transversals.

Article 35. Sistema de qualificació

En el nivell d'ensenyament obligatori, s'utilitzen les escales de qualificació següents:

1. L'escala utilitzada en l'avaluació dels indicadors d'avaluació és una escala discreta literal formada per quatre qualificacions possibles:

- A: L'actuació de l'alumne respon totalment als requeriments previstos a l'indicador.
- B: L'actuació de l'alumne respon globalment als requeriments previstos a l'indicador.
- C: L'actuació de l'alumne respon amb dificultats als requeriments previstos a l'indicador.
- D: L'actuació de l'alumne no respon als requeriments previstos a l'indicador.

2. L'escala utilitzada per avaluar els criteris d'avaluació és una escala discreta literal formada per quatre qualificacions possibles:

- A: Domina totalment el criteri d'avaluació.
- B: Domina globalment el criteri d'avaluació.
- C: Domina amb dificultats el criteri d'avaluació.
- D: No domina el criteri d'avaluació.

3. L'escala utilitzada per avaluar les competències específiques i transversals és una escala discreta literal formada per cinc qualificacions possibles:

- A: Competència totalment desenvolupada
- B: Competència globalment desenvolupada
- C: Competència desenvolupada amb dificultats
- D: Competència no desenvolupada
- NA: Competència no avaluada a causa d'una absència no justificada o per haver comès frau.

En els casos d'absència justificada, cal vetllar per recollir evidències en altres moments del procés per poder qualificar la competència.

Article 36. Procediments per determinar la qualificació de l'indicador d'avaluació

Per determinar la qualificació de l'indicador d'avaluació es parteix de les evidències recollides en la darrera observació de l'actuació competencial de l'alumne, en finalitzar una unitat de programació.

Article 37. Procediments per determinar la qualificació del criteri d'avaluació

Per determinar les qualificacions dels criteris d'avaluació obtingudes pels alumnes es fa referència a la qualificació de tots els indicadors d'avaluació associats i s'apliquen les regles detallades a continuació, seguint l'ordre de presentació següent:

a) Regla de domini mínim

Per poder considerar un criteri d'avaluació dominat (i obtenir, per tant, un resultat d'A, B o C) el percentatge d'indicadors d'avaluació d'aquell criteri d'avaluació qualificats amb una A, B o C ha de ser superior o igual al 50%. Això no obstant, en cas que el 50% dels indicadors d'avaluació es qualifiqui amb C i l'altre 50% es qualifiqui amb D, el criteri d'avaluació es qualifica amb D i no s'aplica la regla relativa a la tendència central de les qualificacions.

b) Regla relativa a la tendència central de les qualificacions

Si el percentatge d'indicadors d'avaluació qualificats amb A, B o C és superior o igual al 50% aleshores, per tal de poder calcular la tendència central de les qualificacions, s'atorguen els índexs següents a cada qualificació:

- A té un índex de 4
- B té un índex de 3
- C té un índex de 2
- D té un índex de 0

c) Per calcular la qualificació del criteri d'avaluació es calcula la tendència central de les qualificacions dels diferents indicadors d'avaluació, tenint en compte els índexs atorgats.

- d) Quan el resultat de la tendència és un nombre decimal, s'arrodoneix de la manera següent:
- Quan el primer decimal és inferior a 5 s'arrodoneix a la baixa.
 - Quan el primer decimal és superior o igual a 5 s'arrodoneix a l'alça.
 - Quan el resultat de la tendència central és un nombre decimal comprès entre 1 i 1,49, s'atorga la qualificació de C.
- e) Finalment es transcriu el resultat a les qualificacions de l'escala discreta literal.

Article 38. *Procediments per determinar el nivell de desenvolupament de la competència*

1. L'avaluació de les competències específiques i transversals correspon a la darrera vegada que s'ha observat l'actuació competencial de l'alumne i s'han recollit les evidències corresponents. Per aquest motiu, no pot ser una mitjana aritmètica dels resultats obtinguts per l'alumne al llarg de l'ensenyament obligatori.

2. Per determinar la qualificació del nivell de desenvolupament de cada competència obtinguda pels alumnes es parteix de la qualificació de tots els criteris d'avaluació associats i s'apliquen les regles detallades a continuació seguint l'ordre de presentació següent.

a) Regla de domini mínim:

Per poder considerar una competència desenvolupada (i obtenir, per tant, un resultat d'A, B o C), el percentatge de criteris d'avaluació d'aquella competència qualificat amb una A o una B ha de ser igual o superior al 50%. Això no obstant, en cas que el 50% dels criteris d'avaluació es qualifiqui amb C i l'altre 50% es qualifiqui amb D, la competència es qualifica amb D i no s'aplica la regla relativa a la tendència central de les qualificacions.

b) Regla relativa a la tendència central de les qualificacions:

Si el percentatge de criteris d'avaluació qualificats amb A, B o C és superior o igual al 50%, aleshores, per tal de poder calcular la tendència central de les qualificacions, s'atorguen els índexs següents a cada qualificació:

- A té un índex de 4
- B té un índex de 3
- C té un índex de 2
- D té un índex de 0

c) Per calcular la qualificació de la competència es calcula la tendència central de les qualificacions dels diferents criteris d'avaluació, tenint en compte els índexs atorgats.

- Quan el resultat de la tendència és un nombre decimal, s'arrodoneix de la manera següent:
- Quan el primer decimal és inferior a 5 s'arrodoneix a la baixa.
- Quan el primer decimal és superior o igual a 5 s'arrodoneix a l'alça.
- Quan el resultat de la tendència central és un nombre decimal comprès entre 1 i 1,49, s'atorga la qualificació de C.

d) Finalment es transcriu el resultat a les qualificacions de l'escala discreta literal.

3. En cas d'absència no justificada o d'haver comès frau, en finalitzar l'ensenyament obligatori i en la prova de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, la competència s'avalua amb NA i aquesta qualificació invalida els procediments per determinar la qualificació de la competència.

Article 39. *El registre del procés d'aprenentatge*

1. El registre del procés d'aprenentatge és un document, propietat del centre escolar, en què el docent registra per a cada alumne els resultats i les decisions de l'avaluació continuada al nivell d'ensenyament obligatori.

2. Aquest document forma part del dossier de l'alumne i s'hi fa constar:

- a) La situació de l'alumne amb relació al referent semestral al final de cada semestre.

- b) El nivell de desenvolupament de cada competència específica i transversal, la qualificació dels criteris d'avaluació i dels indicadors d'avaluació associats.
 - c) Les mesures educatives complementàries, si escau.
3. La formalització del registre es fa al final de cada unitat de programació i també al final de cada semestre i correspon als docents de l'equip educatiu de l'alumne, que hi fan constar el seu nom.
4. El registre del procés d'aprenentatge és accessible per als alumnes i les seves famílies.

Article 40. Junta d'Avaluació

La Junta d'Avaluació és un òrgan col·legiat encarregat de determinar per a cada alumne el nivell de desenvolupament de cada competència específica i transversal al llarg del cicle, de prendre les decisions sobre les mesures educatives del procés d'ensenyament i d'aprenentatge, d'acreditar el nivell de desenvolupament de cada competència específica i transversal en finalitzar cada cicle, prendre les decisions en relació amb l'atorgament del graduat i orientar l'alumne en funció del seu perfil competencial.

Article 41. Composició i funcions dels membres de la Junta d'Avaluació

1. La Junta d'Avaluació es compon dels membres següents:
- a) Un membre de l'equip directiu del centre, que n'assumeix la presidència, convoca la Junta d'Avaluació per a cada grup classe i garanteix la coherència pedagògica del procés.
 - b) El tutor o la tutora del grup classe, que exerceix les funcions de secretaria de la Junta d'Avaluació i fa el seguiment dels acords presos i, en cas d'absència de la direcció, n'assumeix la presidència.
 - c) L'equip educatiu, que informa del progrés en el desenvolupament de les competències específiques i transversals al llarg del cicle i del procés d'ensenyament i d'aprenentatge dels alumnes en relació amb les expectatives d'aprenentatge, i proposa les orientacions pertinents. En finalitzar el cicle, informen del nivell de desenvolupament de cada competència. En acabar l'ensenyament obligatori, els docents prenen la decisió en relació amb l'atorgament del graduat en segona ensenyança a partir del nombre de competències específiques i transversals desenvolupades.
 - d) El psicopedagog o psicopedagoga, que aporta informació complementària sobre l'orientació acadèmica, personal i professional dels alumnes.
2. La Junta d'Avaluació pren les decisions de forma consensuada entre els seus membres. En cas de desacord, les decisions es prenen per majoria absoluta, mitjançant votació. En cas d'empat, la presidència té vot de qualitat.
3. Les decisions de la Junta d'Avaluació queden registrades en l'acta d'avaluació.
4. La Junta d'Avaluació es reuneix de manera ordinària dos vegades per curs; és a dir, una vegada cada semestre, sense perjudici de les reunions extraordinàries que es puguin convocar.

Article 42. Comunicació de l'avaluació

1. En finalitzar cada unitat de programació, els docents de l'equip educatiu comuniquen als alumnes i als seus pares o representants legals els resultats de l'avaluació, emprant el sistema de notació i seguint els procediments descrits respectivament als articles 35, 36, 37 i 38. Les proves d'avaluació realitzades per l'alumne són de la seva propietat i queden sota la seva custòdia, a excepció de la darrera prova d'avaluació en finalitzar l'ensenyament obligatori, que resta sota la custòdia del centre.
2. El tutor comunica periòdicament el progrés i els resultats relatius al desenvolupament de les competències específiques i transversals, i les informacions i decisions sobre el procés d'aprenentatge de l'alumne al mateix alumne i als seus pares o representants legals per mitjà d'entrevistes personals i d'informes escrits.
3. S'ha de garantir un mínim d'una entrevista per curs escolar amb els pares o tutors legals i un mínim de dos entrevistes per curs escolar amb el mateix alumne.

4. S'ha de garantir un mínim d'un informe escrit per semestre.

Article 43. *Documents de comunicació de l'avaluació*

1. L'acta d'entrevista

L'acta d'entrevista recull el contingut de les entrevistes individuals del tutor o docent de l'àrea concernida amb els tutors legals de l'alumne o amb el mateix alumne.

Les actes d'entrevista, degudament signades per tots els assistents, queden recollides al dossier personal de l'alumne sota la custòdia del centre educatiu, que en lliura una còpia als pares o als tutors legals de l'alumne.

2. L'informe semestral

L'informe d'avaluació semestral és un document adreçat a l'alumne i als seus pares o tutors legals que reflecteix la valoració del seu procés d'aprenentatge i els resultats corresponents al desenvolupament de cada competència específica i transversal de cada àrea, els aspectes personals que escaiguin i les mesures educatives complementàries que s'hagin pogut adoptar.

També s'inclou en cada informe semestral una simulació de resultats en relació amb els requeriments de les expectatives de final de cicle, amb el percentatge de competències desenvolupades i no desenvolupades.

L'informe semestral recull les qualificacions consignades a l'acta d'avaluació, signada pels docents de l'equip educatiu, i forma part del dossier personal de l'alumne. Resta sota la custòdia del centre educatiu, que en lliura una còpia als pares o tutors legals de l'alumne.

3. L'informe de final d'ensenyament obligatori

L'informe de final d'ensenyament obligatori és un document adreçat a l'alumne i als seus pares o tutors legals que reflecteix la valoració del seu procés d'aprenentatge i els resultats corresponents al desenvolupament de cada competència específica i transversal de cada àrea, d'acord amb les expectatives de final de cicle establertes als programes oficials, els aspectes personals que escaiguin i les mesures educatives complementàries que s'hagin pogut adoptar.

L'informe semestral recull les qualificacions consignades a l'acta d'avaluació, signada pels docents de l'equip educatiu, i forma part del dossier personal de l'alumne. Resta sota la custòdia del centre educatiu, que en lliura una còpia als pares o tutors legals de l'alumne.

Article 44. *Criteris de promoció i permanència*

1. Al llarg de tot l'ensenyament obligatori la promoció és directa, tant a dins d'un mateix cicle com d'un cicle a un altre.

2. D'acord amb el títol II de la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà, només en casos excepcionals l'alumne pot romandre tres anys més en el conjunt de l'ensenyament obligatori. En les mateixes condicions, s'estableix la possibilitat que un alumne conclogui un cicle en un curs.

Capítol setè. Prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures

Article 45. *Definició*

1. La prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures consisteix en una sèrie d'exàmens escrits, pràctics, orals i projectes en què el candidat ha de demostrar el grau de desenvolupament de les competències específiques dels programes de segona ensenyança a excepció de les competències específiques de l'àrea d'educació física relatives a la interacció amb altres persones.

2. La prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures té com a finalitat permetre l'obtenció del títol de graduat en segona ensenyança a aquelles persones que no en disposen.

Article 46. *Condicions d'accés dels candidats lliures als exàmens de la prova oficial de graduat en segona ensenyança*

Pot accedir als exàmens oficials de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures tota persona andorrana o legalment establerta al país més gran de 16 anys o que els compleixi en l'any natural en curs, que no estigui lligada administrativament a cap centre educatiu de segona ensenyança o equivalent del país.

Article 47. *Durada*

Els candidats lliures disposen d'un màxim de cinc convocatòries consecutives per obtenir el títol de graduat en segona ensenyança, a partir de la primera inscripció a la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.

Article 48. *Convocatòria*

1. El ministeri encarregat de l'educació convoca una vegada l'any la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, mitjançant un avís d'exàmens al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. En les bases de l'avís d'exàmens es determinen el lloc, la data i l'hora en què es fan aquests exàmens, així com la data, l'hora i els canals de publicació dels resultats.

Article 49. *Inscripció*

Per formalitzar la inscripció a la prova de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, el candidat s'ha d'adreçar al Servei de Tràmits de Govern per:

1. Emplenar la sol·licitud d'inscripció.

Per a les persones no andorranes, cal adjuntar a la sol·licitud una fotocòpia del passaport o d'un document oficial d'identitat.

El candidat s'inscriu als exàmens de les competències de les quals vol ser avaluat en la convocatòria.

2. Sol·licitar l'exempció d'exàmens per raó de convalidació de competències.

El candidat lliure pot sol·licitar l'exempció d'examen de les competències convalidades amb qualificació A, B o C, presentant la resolució de convalidació de competències emesa pel departament encarregat dels exàmens oficials.

3. Si escau, emplenar l'apartat de la sol·licitud d'inscripció corresponent a les mesures d'adaptació als exàmens per als candidats amb necessitats educatives específiques i adjuntar la documentació corresponent.

4. Fer efectiu el pagament de la quota de drets d'exàmens fixada anualment per Govern. El pagament d'aquesta quota dona dret al candidat a presentar-se als exàmens de les competències seleccionades en una única convocatòria.

Article 50. *Reserva de qualificacions de convocatòries anteriors*

1. Les qualificacions de les competències obtingudes en una convocatòria es conserven durant cinc convocatòries consecutives.

2. Els candidats lliures tenen dret a presentar-se més d'una vegada a un mateix examen per tal de millorar la qualificació obtinguda en la convocatòria anterior.

3. El candidat que opti a ser avaluat novament d'un examen en una altra convocatòria conserva sistemàticament el resultat obtingut en la darrera convocatòria.

Article 51. *Convalidació de competències*

1. El candidat lliure pot sol·licitar la convalidació dels resultats acadèmics obtinguts en finalitzar el segon curs de segon cicle de segona ensenyança o equivalent.

2. El candidat lliure també pot sol·licitar el reconeixement de diplomes oficials de llengües o altres modalitats. Aquest reconeixement s'atorga d'acord amb el nivell establert en les expectatives de segon curs de segon cicle de segona ensenyança del sistema educatiu andorrà i publicades en els programes corresponents.

3. El candidat lliure ha de presentar a l'àrea encarregada dels exàmens oficials el formulari de sol·licitud de convalidació, al qual ha d'adjuntar el certificat dels resultats acadèmics del centre educatiu on ha cursat el segon curs de segon cicle de segona ensenyança del sistema educatiu andorrà o equivalent o el diploma oficial.
4. Els resultats acadèmics emesos pel centre educatiu han d'haver estat obtinguts com a màxim cinc anys abans de la demanda de convalidació.
5. Els certificats acadèmics expedits per un centre educatiu establert a Andorra han d'estar autenticats pel responsable del sistema educatiu corresponent o pel responsable del centre que l'expedeix.
6. Els certificats acadèmics expedits per un centre educatiu de fora d'Andorra han d'estar convenientment legalitzats.
7. El candidat ha de presentar la documentació en llengua catalana, francesa, castellana o portuguesa. Per a altres llengües, cal adjuntar una traducció jurada de la documentació.
8. El departament encarregat dels exàmens oficials comunica la resolució al candidat lliure en un termini màxim de 15 dies hàbils.

Article 52. *Sistema de qualificació de les convalidacions*

1. El candidats provinents del sistema educatiu andorrà conserven la qualificació d'A, B o C de cadascuna de les competències convalidades en finalitzar el segon curs de segon cicle de segona ensenyança.
2. El candidats provinents d'altres sistemes educatius altres que l'andorrà obtenen una qualificació de C de cadascuna de les competències convalidades en finalitzar el curs equivalent el segon curs de segon cicle de segona ensenyança.

Article 53. *Expedient del candidat*

1. L'àrea encarregada dels exàmens oficials crea un expedient per a cada candidat que conté la sol·licitud d'inscripció a la prova oficial del graduat en segona ensenyança per a candidats lliures i la fotocòpia del passaport o del document oficial d'identitat per als no andorrans.
2. En el cas dels candidats lliures que hagin sol·licitat una convalidació de competències, cal completar l'expedient amb la resolució de la convalidació emesa per l'àrea encarregada dels exàmens oficials, així com una fotocòpia compulsada dels títols oficials presentats, si escau.
3. Aquest expedient queda custodiat a l'àrea encarregada dels exàmens oficials.

Article 54. *Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori*

1. El Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori és un òrgan ministerial extern als centres educatius que es compon dels membres següents:
 - a) Direcció encarregada dels exàmens oficials, que n'assumeix la presidència.
 - b) Direcció encarregada de la inspecció educativa.
 - c) Cap de l'àrea encarregada dels exàmens oficials.
 - d) Cap de l'àrea encarregada de la inspecció educativa.
 - e) Els inspectors educatius encarregats de la coordinació del graduat per a candidats lliures.
 - f) Tècnic de l'àrea encarregada dels exàmens oficials, que actua com a secretari.
2. Les funcions del Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori són:
 - a) Validar l'avís d'exàmens en què es determinen les normes, el calendari i els espais de la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.
 - b) Designar els elaboradors, els correctors i els examinadors de les proves.

- c) Validar els descriptius de les proves.
- d) Validar els resultats de la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.
- e) Decidir les accions correctores per normalitzar els resultats, si escau.
- f) Resoldre les demandes de mesures extraordinàries o sol·licituds específiques.
- g) Atendre queixes que puguin presentar els candidats.
- h) Vetllar pel bon desenvolupament de la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.
- i) Fer propostes de millora, si escau.

Article 55. *Elaboradors dels exàmens*

1. El Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori designa els professionals encarregats d'elaborar els exàmens per a la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures entre el personal tècnic d'ensenyament adscrit al cos especial d'ensenyament que tingui, almenys, la titulació necessària per exercir la docència al nivell de segona ensenyança, preferentment en l'especialitat corresponent.
2. En el cas excepcional de no disposar de personal tècnic d'ensenyament per elaborar els exàmens, el Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori pot designar persones externes, sempre que disposin de la titulació necessària.
3. L'elaboració dels exàmens ha de respectar els referents següents:
 - El decret del programa de l'assignatura corresponent
 - El decret descriptiu de l'examen o dels exàmens de l'assignatura corresponent

Article 56. *Descriptius dels exàmens*

1. Els descriptius dels exàmens inclouen informació sobre el marc legal de referència, especifiquen les competències, les expectatives, els criteris d'avaluació i els indicadors d'avaluació que l'examen ha d'avaluar, la llengua de producció, la durada, les condicions en què s'han de dur a terme, la tipologia de l'examen i tot el que es cregui convenient per elaborar-los.
2. Els descriptius dels exàmens es publiquen mitjançant el decret corresponent.

Article 57. *Comissió d'harmonització*

1. La comissió d'harmonització és l'òrgan encarregat de la validació de les proves que avaluen les competències que s'ofereixen.
2. La comissió d'harmonització està formada pels membres següents:
 - a) L'inspector educatiu al càrrec de l'assignatura objecte de l'harmonització, que presideix la comissió.
 - b) El tècnic pedagògic de l'àrea encarregada dels exàmens oficials al càrrec de la prova objecte de l'harmonització.
 - c) Els docents experts en l'àmbit de la prova corresponent.
3. Les funcions de la comissió d'harmonització són les següents:
 - a) Garantir que l'examen permeti recollir evidències, d'acord amb els indicadors d'avaluació i, així, avaluar els criteris d'avaluació i les competències.
 - b) Garantir que la proposta d'examen respecti els requisits del descriptiu oficial de l'examen.
 - c) Garantir la claredat dels enunciats i controlar els biaixos culturals.
 - d) Comprovar que els exàmens d'una mateixa competència tinguin un nivell de dificultat equivalent.

e) Validar cada examen i la proposta de correcció mitjançant la signatura de l'acta de la comissió d'harmonització.

Article 58. Administració dels exàmens

1. L'inspector educatiu a càrrec de les competències corresponents és el responsable de seleccionar la prova que s'administra a cada convocatòria.
2. L'administració dels exàmens es refereix al conjunt de procediments que, en el moment de dur a terme les proves, garanteixen el respecte de les normes establertes a l'avís d'exàmens i a les consignes per als candidats, les condicions logístiques necessàries per fer els exàmens, l'atenció personalitzada als candidats i la supervisió de tot el procés.
3. L'àrea encarregada dels exàmens oficials és responsable de l'administració dels exàmens.

Article 59. Correctors dels exàmens

1. El Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori designa els correctors dels exàmens entre el personal tècnic adscrit al cos especial d'ensenyament que tingui, almenys, la titulació equivalent a la necessària per exercir la docència al nivell educatiu de segona ensenyança, preferentment en l'especialitat que ha de corregir.
2. En casos excepcionals, el Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori pot sol·licitar la participació de correctors externs al ministeri encarregat de l'educació amb el mateix nivell de qualificació.
3. L'àrea encarregada dels exàmens oficials facilita als correctors dels exàmens les consignes i la proposta de correcció de cada examen per a la qualificació de les competències.
4. Les correccions dels exàmens s'efectuen garantint l'anonimat dels candidats.

Article 60. Sistema de qualificació de les competències

La qualificació de les competències es fa seguint els procediments detallats als articles 35, 36, 37 i 38.

Article 61. Absència als exàmens

1. El candidat que, en cas d'absència relacionada amb un esdeveniment per causa de força major, independent de la seva voluntat, no hagi pogut presentar-se a algun examen o a cap, ha d'adreçar una comunicació escrita, degudament justificada, com a màxim cinc dies hàbils a comptar de l'endemà de l'absència, a l'àrea encarregada dels exàmens oficials, que la trametrà al Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori.
2. La resolució de la demanda es comunicarà per escrit al candidat amb el nou calendari de l'examen o dels exàmens, si escau.

Article 62. Control de qualitat dels resultats

A cada convocatòria, l'àrea encarregada dels exàmens oficials i l'àrea encarregada de la inspecció educativa verifiquen la qualitat de les correccions i emeten un informe amb l'anàlisi dels resultats, adreçat al Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori, que aplica, si escau, les accions correctores per normalitzar els resultats.

Article 63. Comunicació dels resultats

1. En finalitzar la convocatòria, el ministeri encarregat de l'educació comunica a cada candidat les qualificacions obtingudes mitjançant els canals establerts a l'avís d'exàmens, indicant si és apte o no apte per obtenir el títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures o si està en procés per obtenir el títol.
2. Per als candidats declarat aptes que finalitzen el procés de certificació, l'àrea encarregada dels exàmens oficials emet el certificat de qualificacions de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures que recull les qualificacions definitives obtingudes a cada competència, així com la resolució d'apte per obtenir el títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.

Article 64. Acta d'acreditació

1. L'acta d'acreditació del graduat en segona ensenyança per a candidats lliures és un document oficial signat per tots els membres del Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori en el qual consta la informació següent:

- a) Els cognoms i el nom dels candidats.
- b) L'any acadèmic.
- c) Les qualificacions obtingudes pel candidat en les competències.
- d) El percentatge de competències desenvolupades i de competències no desenvolupades.
- e) La resolució: apte o no apte.
- f) La nota numèrica global.
- g) La identificació i la signatura dels membres del Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori.
- h) El lloc i la data.
- i) Les observacions que el Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori cregui convenients.

2. L'acta d'acreditació s'arxiva a l'àrea que s'ocupa dels exàmens oficials del ministeri encarregat de l'educació.

Article 65. *Sol·licitud de consulta d'examen*

1. Després de la comunicació dels resultats, el candidat pot sol·licitar la consulta dels seus exàmens escrits i les graelles d'avaluació. En el cas dels exàmens orals i pràctics, el candidat només pot consultar les graelles d'avaluació.

2. Les sol·licituds s'han de fer en un termini màxim de dos dies hàbils a partir de la comunicació dels resultats. La consulta d'exàmens s'ha de realitzar en un termini màxim de cinc dies hàbils a partir de la comunicació dels resultats.

Article 66. *Sol·licitud de segona correcció*

1. Després de la comunicació dels resultats definitius, el candidat pot sol·licitar a l'àrea encarregada dels exàmens oficials una segona correcció dels exàmens escrits. La sol·licitud d'una segona correcció té com a finalitat que l'examen sigui recorregut per un professional diferent del que ha fet la primera correcció.

Per sol·licitar la segona correcció, els candidats s'han d'adreçar al Servei de Tràmits del Govern i emplenar la sol·licitud de segona correcció d'un examen de la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.

2. La sol·licitud de segona correcció s'ha de fer en un termini màxim de cinc dies hàbils a partir de la comunicació dels resultats definitius. L'àrea encarregada dels exàmens oficials comunica als candidats concernits els resultats de la segona correcció en un termini màxim de quinze dies hàbils a partir de la finalització del període de sol·licitud.

3. En cas que el resultat de la segona correcció:

- a) Sigui el mateix que el de la primera, es guarda el resultat final.
- b) Sigui immediatament inferior o superior al de la primera, el resultat final correspon al de la segona correcció.
- c) En la resta de casos, es fa una tercera correcció i la qualificació final és el millor resultat predominant dels tres resultats.

4. El resultat de la revisió pot ser impugnat en els termes del Codi de l'Administració.

Article 67. *Frau*

1. Es considera frau durant el desenvolupament de les proves:

- a) Tota comunicació escrita o oral no autoritzada entre candidats.
- b) L'ús de documents no autoritzats.
- c) L'ús de mitjans de comunicació i tecnològics no autoritzats.

d) La suplantació d'identitat.

e) El plagi.

2. Tot frau comès pel candidat durant els exàmens escrits, orals, pràctics o projectes és comunicat immediatament per la persona encarregada de la vigilància o pel corrector al cap de l'àrea encarregada dels exàmens oficials. El frau comès comporta la qualificació de no avaluat a l'examen i la pèrdua de la convocatòria.

Article 68. *Confidencialitat*

Totes les persones que participen en la prova oficial de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures han de respectar la confidencialitat dels exàmens i dels resultats.

Article 69. *Suport formatiu*

El ministeri encarregat de l'educació pot posar a disposició un suport formatiu per als candidats que vulguin inscriure's a les prova de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.

Article 70. *Candidat lliure en procés*

El candidat lliure, que continua en procés de certificació i que no compleix els requisits de l'article 72, disposa d'un màxim de cinc convocatòries consecutives i immediatament posteriors a la primera convocatòria en la qual no ha complert els requisits d'obtenció de títol. Durant aquest període es conserven les qualificacions obtingudes així com les convalidacions atorgades.

Un cop exhaurides les convocatòries, si no és declarat apte, el candidat no conserva cap de les qualificacions obtingudes al llarg de les convocatòries.

Capítol vuitè. Certificació

Article 71. *Certificat d'estudis de primera ensenyança*

En finalitzar la primera ensenyança, tots els alumnes obtenen un certificat d'estudis que dona accés a la segona ensenyança.

Article 72. *Obtenció del títol de graduat en segona ensenyança*

L'alumnat obté el títol de graduat en segona ensenyança si:

- Desenvolupa com a mínim el 50 % del conjunt de les competències específiques i transversals qualificades amb una A, B o C, d'acord amb les expectatives dels programes oficials.
- Obté una qualificació en la totalitat de les competències. Una qualificació de no avaluat (NA) en alguna de les competències comporta automàticament la no obtenció del títol de graduat en segona ensenyança.

Article 73. *Emissió i registre del títol*

1. El ministeri encarregat de l'educació emet el títol de graduat en segona ensenyança a tots els candidats declarats aptes.

2. Els títols atorgats s'inscriuen en el Registre oficial de títols d'ensenyament obligatori i postobligatori de caràcter estatal.

Article 74. *Expedició del títol*

L'expedició del títol de graduat en segona ensenyança es fa tal com especifica el Decret de regulació d'expedició de diplomes i títols d'ensenyament obligatori i postobligatori de caràcter estatal del ministeri encarregat de l'educació i de la formació professional.

Article 75 *Inscripció al Registre Oficial*

El certificat d'estudis de primera ensenyança i el títol de graduat en segona ensenyança s'inscriuen al Registre oficial de títols d'ensenyament obligatori i postobligatori, de caràcter estatal, del ministeri encarregat de l'educació.

Article 76. *Sistema de traducció de les qualificacions obtingudes a nota numèrica*

A partir dels resultats obtinguts per l'alumne en cadascuna de les competències, es genera una nota numèrica per a cadascuna de les àrees i una nota numèrica global corresponent al seu perfil competencial. En tots dos casos, l'escala utilitzada és una escala numèrica contínua creixent entre el 0 i el 10, arrodonida a dos decimals en el cas de la nota numèrica d'àrea (NNA) i a tres decimals en el cas de la nota numèrica global (NNG).

1. Per traduir el perfil competencial de l'alumne a una nota numèrica global, s'utilitzen dos fórmules alternatives:

a) Si el percentatge de competències suficientment desenvolupades (qualificades amb una A (%A), una B (%B) o una C (%C)) és inferior al 50%, s'aplica la fórmula següent:

$$1,6665 + 0,03334 \times \%C + 0,05 \times \%B + 0,06667 \times \%A.$$

b) Si el percentatge de competències suficientment desenvolupades (qualificades amb una A (%A), una B (%B) o una C (%C)) és igual o superior al 50%, s'aplica la fórmula següent:

$$3,333 + 0,03334 \times \%C + 0,05 \times \%B + 0,06667 \times \%A.$$

2. Per traduir els resultats obtinguts a les diferents competències d'una àrea en una nota numèrica d'àrea, s'utilitza el mateix procediment descrit a l'apartat 1 d'aquest article.

Article 77. *Certificat de qualificacions amb traducció numèrica*

1. En finalitzar un semestre, un curs o un cicle, les famílies poden sol·licitar a la direcció encarregada del departament de l'ensenyament obligatori, un certificat de qualificacions amb la nota numèrica per a cadascuna de les àrees i la nota numèrica global corresponent al seu perfil competencial, d'acord amb el que estableix l'article 76. Aquesta demanda s'ha de formular per escrit i ha d'estar degudament justificada especificant-ne els motius.

2. El certificat de qualificacions amb traducció numèrica s'inclou a l'annex II.

Article 78. *Certificat d'escolarització*

En finalitzar l'ensenyament obligatori, tots els alumnes reben un certificat d'escolarització, emès per la direcció encarregada del departament de l'ensenyament obligatori, que acredita els anys cursats, l'itinerari de formació i les qualificacions obtingudes en relació amb el grau de desenvolupament de les competències, i també una proposta d'orientació.

Article 79. *Certificat de qualificacions per als candidats lliures en procés*

Per als candidats lliures que continuen en procés de certificació, l'àrea encarregada dels exàmens oficials emet el butlletí de qualificacions de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, que recull les qualificacions obtingudes a cada competència i la resolució d'apte o no apte per obtenir el títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures.

Disposició transitòria. *Coexistència dels dos models de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures*

1. Els candidats lliures que inicien el procés d'obtenció del títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures abans del mes de setembre del 2024 poden optar entre:

a) mantenir les condicions establertes en el Decret del 22-9-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, modificat pels decrets del 23-9-2009 i del 23-9-2020, a excepció del que estableix la disposició derogatòria d'aquest Decret en relació amb el nombre de convocatòries i la creació del Comitè tècnic d'ensenyament obligatori, o

b) acollir-se al model d'obtenció del títol establert en aquest decret.

Per permetre als candidats triar una de les dos opcions, a) o b), entre els mesos d'abril i juny del 2024, l'àrea encarregada dels exàmens oficials trameta a cada candidat que ha iniciat el procés abans del setembre 2024 una simulació de conversió de les notes numèriques al sistema de qualificació de competències.

La taula de correspondència entre les assignatures del model anterior d'obtenció del títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures amb les proves de les competències del model regulat en aquest decret s'inclou en l'annex III.

El sistema de conversió de les notes numèriques a les qualificacions de les competències s'inclou en l'annex IV.

2. Els candidats que s'acullen al model d'obtenció de títol establert en aquest decret (b) accepten la simulació de conversió de les notes numèriques obtingudes en convocatòries anteriors al sistema de qualificació establert en aquest decret i signen, en senyal de conformitat, el document tramès per l'àrea encarregada dels exàmens oficials.

3. Els candidats que s'acullin al model d'obtenció de títol establert en aquest decret no poden tornar a presentar-se a les convocatòries que es regeixen pel Decret del 22-9-2004 sobre el graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, modificat pel Decret de 23-9-2009 i pel Decret del 23-9-2020.

4. Els candidats que no signen la simulació de conversió de les notes numèriques obtingudes en convocatòries anteriors al sistema de qualificació establert en aquest decret, i opten pel manteniment del sistema anterior (a), mantenen el nombre de convocatòries pendents d'exhaurir al setembre del 2024.

Disposició derogatòria

1. Amb l'entrada en vigor d'aquest decret queden derogats:

- a) El Decret d'ordenament de l'educació bàsica del sistema educatiu andorrà, del 25 de febrer del 2015;
- b) Les disposicions relatives als cicles de l'ensenyament obligatori del Decret d'avaluació del sistema educatiu andorrà, del 15 de juny de 1995, amb les normes que el modifiquen i el despleguen.
- c) L'article 7 del Decret del 22-9-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures modificat pels Decrets de 23-9-2009 i 23-9-2020, resultant d'aplicació l'article 48 intitulat Convocatòria, corresponent a aquest decret.
- d) L'article 9 del Decret 22-9-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures modificat pels Decrets de 23-9-2009 i 23-9-2020, resultant d'aplicació l'article 54 intitulat Comitè Tècnic de l'Ensenyament Obligatori, corresponent a aquest decret.

2. Un cop exhaurides les convocatòries dels candidats lliures que han iniciat el procés d'obtenció del títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures abans del mes de setembre del 2024 i que opten per mantenir les condicions establertes en el Decret del 22-9-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures modificat pels Decrets de 23-9-2009 i 23-9-2020, queden derogats:

- a) El Decret del 22-9-2004 sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures;
- b) El Decret del 23-9-2009 de modificació del Decret sobre el Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures de data 22 de setembre del 2004;
- c) El Decret del 23-9-2020 de modificació del Decret del Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures de data 22 de setembre del 2004,

3. Així mateix, quedarà derogada qualsevol disposició que contradigui aquest decret.

Disposició final primera. Publicació dels descriptius dels exàmens

Durant el curs 2023-2024 el ministeri encarregat de l'educació ha de publicar els descriptius dels exàmens establerts en aquest decret.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor el mateix dia de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* a excepció dels articles continguts en el capítol setè, intitulat Prova oficial de Graduat en segona ensenyança per a candidats lliures, que entraran en vigor el primer de setembre del 2024.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 5 de juliol del 2023

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern

Annex I. Perfil de l'alumne a l'acabament de la segona ensenyança de l'Escola Andorrana

En acabar la segona ensenyança de l'Escola Andorrana, l'alumne haurà d'haver desenvolupat set competències clau per viure en la societat andorrana del segle XXI i per continuar estudis de nivell superior. Aquestes competències, que la persona continuarà desenvolupant al llarg de la seva vida, són la clau per afrontar amb èxit els reptes que planteja avui les societats andorrana i europea, que tenen com a principal característica la diversitat de llengües i cultures que s'interrelacionen.

Les set competències clau a l'acabament de la segona ensenyança de l'Escola Andorrana són:

- Competència 1: Competència social i de ciutadania democràtica 1
- Competència 2: Competència comunicativa plurilingüe 1
- Competència 3: Competència matemàtica, científica i tecnològica 1
- Competència 4: Competència digital 2
- Competència 5: Competència cultural i artística 2
- Competència 6: Competència d'aprendre a aprendre 2
- Competència 7: Competència d'autonomia personal i d'emprenedoria 2

El perfil de l'alumne a l'acabament de la segona ensenyança de l'Escola Andorrana és, per tant, un conjunt coherent, consistent i cohesionat de competències necessàries per viure, participar i interactuar en la societat.

Competència 1: Competència social i de ciutadania democràtica

La competència social i de ciutadania democràtica es refereix a la participació de manera activa i responsable en la societat andorrana del segle XXI. Aquesta participació consisteix a conèixer i assumir els principis i els valors democràtics i dels drets humans, i exercir de manera responsable els drets i els deures de la vida en societat. El desenvolupament d'aquesta competència permet a l'alumne relacionar-se cívicament amb les persones i amb l'entorn, prendre decisions que l'afectin, a escala personal o a nivell social, i exercir la ciutadania democràtica en el si de la mateixa comunitat, del país i, en general, a escala global.

Aquesta competència implica, d'una banda, aprendre a conviure en harmonia amb els altres, tant en el centre educatiu com en la comunitat. L'estudiant és capaç de gestionar el conflicte i resoldre'l de manera negociada a través del diàleg i del respecte del punt de vista de l'altre, així com acceptar i valorar la diversitat cultural. Dit altrament, viure en societat acceptant el que decideix la majoria; el punt de vista de l'altre, les idees i opinions alienes, encara que divergeixin de les pròpies. En efecte, la convivència amb els altres implica, en concret, un respecte per la diferència i pels drets humans, per poder mantenir així unes relacions interpersonals harmonioses i un diàleg intercultural.

D'altra banda, aquesta competència també implica aprendre a viure en democràcia mitjançant una participació activa i responsable en la societat, com també mostrant un comportament coherent amb els valors democràtics. Per participar activament i responsablement, és fonamental desenvolupar el pensament crític per reflexionar i raonar de forma autònoma, reconèixer les complexitats del món actual i adoptar una perspectiva múltiple. El pensament crític condueix l'alumne a defensar la pròpia opinió de forma argumentada i a fer contribucions positives per a la seva pròpia vida i el seu entorn.

Així mateix, l'escola és un espai d'aprenentatge de la ciutadania democràtica i un model d'organització social que fomenta l'aprenentatge de la democràcia com a forma de vida. La ciutadania democràtica s'aprèn fent. Això es concreta en l'exercici responsable per part dels alumnes dels seus drets i deures en la vida quotidiana de l'aula i del centre, en el desenvolupament de les seves tasques i en la presa de decisions sobre les qüestions que els afecten directament. La pràctica democràtica a l'escola permet que l'estudiant desenvolupi la seva capacitat d'autogovern i de gestió de la seva pròpia vida.

Competència 2: Competència comunicativa plurilingüe

En termes generals, la competència comunicativa plurilingüe es refereix a la facultat de l'alumne per expressar i interpretar els conceptes, els pensaments, els sentiments, els fets i les opinions oralment i per escrit en diferents llengües, i participar en interaccions comunicatives plurilingües i interculturals de manera apropiada i creativa, en qualsevol situació de la vida familiar, social, cultural o escolar.

A l'Escola Andorrana, el desenvolupament d'aquesta competència suposa l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana, de la llengua castellana, de la llengua francesa i de la llengua anglesa; la consideració de la llengua materna de cada estudiant (quan no és llengua d'estudi) i la interrelació que s'estableix entre totes aquestes llengües.

Així, doncs, entenem que l'alumne disposa d'una competència comunicativa plurilingüe i intercultural quan és capaç, en primer lloc, de comunicar eficaçment en llengua catalana, com a llengua oficial i primera, comunicar adequadament en llengua francesa i castellana, i comunicar suficientment en llengua anglesa. En segon lloc, quan és capaç d'utilitzar indistintament qualsevol d'aquestes quatre llengües per comunicar. I, en tercer lloc, quan és capaç d'establir relacions entre aquestes quatre llengües, ja sigui per aprofundir en el domini d'una d'elles o per aprendre'n una de diferent.

El perfil lingüístic de l'estudiant en relació amb la seva capacitat per parlar, entendre, interactuar, llegir i escriure en cadascuna de les quatre llengües d'estudi és el que figura al final del descriptiu d'aquesta competència.

La competència comunicativa plurilingüe implica una reflexió sobre les diverses llengües d'estudi i de les que no ho són, però que són la primera llengua per a l'alumne i configuren, per tant, l'espectre lingüístic de l'aula. Aquesta reflexió contribuirà al desenvolupament d'una major tolerància, respecte i valorització de les diferències. A més, també contribuirà a despertar la curiositat dels alumnes i afavorir la motivació per continuar aprenent llengües al llarg de la vida.

Amb aquesta competència es pretén aconseguir que l'alumne esdevingui conscient de la seva capacitat com a parlant plurilingüe, que va unida a la seva capacitat com a actor social. Aquest actor social utilitzarà el seu repertori lingüístic en funció de les necessitats de comunicació en què es trobi, i que esdevindrà conscient que aprendre llengües és un procés que pot desenvolupar-se al llarg de tota la vida.

Competència 3: Competència matemàtica, científica i tecnològica

Aquesta competència es refereix al desenvolupament de les capacitats imprescindibles per a l'alfabetització científica que permeti els alumnes resoldre problemes de la vida quotidiana a partir del plantejament de problemes i l'obtenció de respostes científicament vàlides. La competència científica implica utilitzar el coneixement científic a fi de descriure, explicar i predir fenòmens naturals i tecnològics; per comprendre els trets característics de la ciència; per formular i investigar problemes i hipòtesis, i per documentar-se, argumentar i prendre decisions personals i socials sobre el món natural i els canvis que l'activitat humana hi genera.

El desenvolupament d'aquesta competència contribueix a què l'estudiant es qüestionï la realitat amb esperit crític i amb actitud innovadora. La presa de consciència del perquè de les coses permet que compregui l'entorn i hi interaccionï a partir de la responsabilitat i pensant per si mateix. L'esperit crític, la presa de consciència i l'autonomia personal i de raonament permeten que prengui decisions de salut personal i de seguretat.

Les competències personals de l'alumne reverteixen directament en les metes col·lectives. La sostenibilitat ecològica, així com la renovació constant de la societat i de les eines que fan la vida més fàcil, són conseqüència de les competències individuals i, alhora, forgen una millora global de les societats.

Al final de la segona ensenyança, el desenvolupament d'aquesta competència es manifesta a través de la resolució dels problemes fent ús del mètode científic sempre que sigui possible. Així, els alumnes han de distingir entre els problemes que han de ser resolts mitjançant el mètode científic i els que no poden ser-ho. Al seu torn, han de fer preguntes pertinents i generar hipòtesis validables.

El desenvolupament de la competència científica implica la capacitat de transformar el llenguatge verbal en llenguatge matemàtic i viceversa. Aquesta transformació de llenguatges en ambdós direccions es posa de manifest en els procediments d'experimentació, en l'ús de proves científiques, en l'aplicació de principis i pràctiques, i en la comunicació de resultats.

Per resoldre problemes plantejats mitjançant l'ús del mètode científic, és necessari modelitzar i utilitzar la tecnologia apropiada. Al final de la segona ensenyança, la modelització es limita a analitzar i fer servir models ja existents, mentre que l'ús de la tecnologia es limita a utilitzar apropiadament aparells tecnològics i a crear sistemes tecnològics senzills.

Per al desenvolupament d'aquesta competència, és imprescindible fomentar actituds com l'interès per la ciència així com la capacitat creativa, d'iniciativa i d'esperit crític a l'hora d'explorar el coneixement existent. També és necessari fomentar la resiliència mitjançant l'acceptació de l'error com a font de coneixement i l'autoestima davant les dificultats. Finalment, cal fomentar la responsabilitat en qüestions ambientals.

Competència 4: Competència digital

Aquesta competència es refereix a la utilització segura de les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) i les TAC (tecnologies de l'aprenentatge i del coneixement) per obtenir, emmagatzemar, produir, presentar i intercanviar informació així com per comunicar i participar en xarxes de col·laboració via Internet. La competència implica tres dimensions. Primer, comporta una alfabetització informàtica; és a dir, una comprensió del funcionament de les tecnologies: PC, programari, càmeres digitals, telèfons mòbils, cercadors en xarxa, etc. Segon, implica una alfabetització informacional; és a dir, l'obtenció, la comprensió i la gestió de la informació i l'ús de les eines digitals que permeten accedir-hi. Tercer, suposa una alfabetització audiovisual; és a dir, un enriquiment dels mateixos aprenentatges amb la incorporació de mitjans tecnològics.

El desenvolupament de la competència digital es manifesta a través d'accions concretes de l'estudiant com l'ús de les tecnologies, o sigui, d'objectes, de vocabulari, de procediments i de tècniques. També, l'estudiant explora funcions noves i reconeix, en un context digital nou, el que ja sap fer en un context digital conegut. Així mateix, s'observen accions a l'hora d'emprar les TIC i les TAC, ja sigui quan explora com se soluciona una tasca, quan decideix quina és la tecnologia apropiada per resoldre problemes concrets i, finalment, quan aplica estratègies conegudes o creatives per a la resolució d'incerteses.

La competència digital necessita que l'alumne conegui la naturalesa, el rol i les possibilitats de les TIC i de les TAC en la seva vida diària, en la societat i en la seva vida escolar. Cal que es familiaritzi i utilitzi amb eficàcia les funcions principals de les eines disponibles per tractar dades i per emmagatzemar i gestionar informació. En aquest sentit, és imprescindible que discrimini les informacions a partir dels criteris de validesa i de fiabilitat. A més, cal que actuï segons les possibilitats de la comunicació digital i d'Internet evitant els riscos potencials de l'ús de la tecnologia i aplicant sempre els principis jurídics i ètics lligats a l'ús de les tecnologies.

La competència digital té una doble finalitat. D'una banda, assegurar el desenvolupament de les capacitats digitals al llarg de l'escolarització. D'altra banda, assegurar que l'estudiant disposa d'estratègies per continuar desenvolupant la competència al llarg de la vida. Ambdós finalitats convergeixen en el fet que l'estudiant justifiqui el propi pensament crític, expressi la pròpia creativitat i innovi mitjançant l'ús de les TIC i de les TAC. Per aquest motiu, cal fomentar la capacitat d'accedir als serveis d'Internet, per cercar-los i usar-los. Alhora, cal fomentar en l'estudiant la capacitat d'usar la informació de manera crítica i sistemàtica, avaluant-ne la pertinença, diferenciant entre el que és real i el que és virtual, i establint vincles entre virtualitat i realitat.

Finalment, també és imprescindible fomentar la capacitat de produir informació complexa i compartir-la mitjançant les tecnologies.

El desenvolupament de les capacitats s'acompanya del foment d'actituds com la responsabilitat, l'interès i el compromís. La responsabilitat es manifesta a través d'una actitud crítica i reflexiva vers la informació disponible. L'interès es posa de manifest a través de la recerca de noves tecnologies (programaris i instruments tecnològics) que contribueixin a la resolució eficaç de problemes. El compromís s'objectiva a través del respecte pel codi ètic d'Internet i la participació en comunitats i xarxes amb finalitats culturals, socials i estudiantils.

Competència 5: Competència cultural i artística

Aquesta competència es refereix a l'expressió de les idees, les experiències, els sentiments i les emocions a través de la música, les arts escèniques, la literatura i les arts visuals de forma creativa i amb sensibilitat estètica. Aquesta expressió necessita una comprensió de la pluralitat implícita en la nostra cultura i la nostra forma de pensar i de veure el món.

Aquesta competència comprèn dos dimensions. La primera, la dimensió cultural de tipus humanístic, consisteix a conèixer i comprendre la nostra cultura i la nostra forma de pensar i de veure el món per construir la nostra identitat individual dins d'una societat complexa, establint un diàleg entre ella i el sentiment de pertinença o d'identificació amb la cultura andorrana. La segona dimensió, la dimensió artística, consisteix a saber representar la pròpia visió de la realitat i expressar les pròpies idees, experiències i emocions a través de la paraula (literatura), el cos (arts escèniques), el so (música), la imatge (arts visuals i plàstiques), amb tota mena de materials, suports i eines tecnològiques.

Es tracta, per tant, d'una competència que facilita no només percebre, representar, assimilar i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art, de la cultura i del pensament, sinó també expressar-se i comunicar-se.

El desenvolupament d'aquesta competència consisteix, en primer lloc, a conèixer i comprendre la cultura i la història d'Andorra i d'Europa. Segon, a adquirir recursos sobre els mecanismes particulars d'expressió que fan servir la música, les arts escèniques, la literatura i les arts visuals i plàstiques. Tercer, a comprendre el funcionament d'aquests mecanismes d'expressió. Aquesta comprensió significa, d'una banda, analitzar críticament diferents manifestacions del patrimoni artístic andorrà i universal i, d'altra banda, imitar els mecanismes d'expressió utilitzats per altres artistes en les pròpies creacions. Aquests darrers dos aspectes són necessaris per desenvolupar en els alumnes la seva capacitat crítica i creativa. I quart, a apropiat-se del funcionament dels mecanismes d'expressió de les arts esmentats anteriorment i posar-los en pràctica per expressar-se. Gràcies al desenvolupament d'aquesta competència, l'alumne té una experiència de l'obra, personal i particular, que el capacita per apreciar-la i gaudir-ne.

Competència 6: Competència d'aprendre a aprendre

La competència d'aprendre a aprendre es refereix a la capacitat de conduir el procés d'aprenentatge amb la finalitat de desenvolupar les pròpies potencialitats i el talent, i afavorint el desenvolupament al màxim de les pròpies possibilitats. Aquesta conducció del procés d'aprenentatge implica, d'una banda, esdevenir conscient dels propis coneixements i del que cal o es vol aprendre i, d'altra banda, saber com s'aprèn i com es gestionen de forma eficaç els processos d'aprenentatge.

Esdevenir conscient dels propis coneixements, del que cal aprendre i, sobretot, del que es vol aprendre, comporta un procés reflexiu que contribueix a afermar i a estructurar la identitat personal, social o cultural. Aquest procés reflexiu també ajuda la persona a reconèixer les pròpies capacitats intel·lectuals, emocionals i físiques.

Esdevenir conscient de com s'aprèn i com es gestionen de forma eficaç els processos d'aprenentatge permet organitzar, dirigir i avaluar amb propietat el procés d'aprenentatge; fixar els objectius de manera que siguin assolibles i realitzables; identificar la manera més òptima per aconseguir-los; i gestionar el temps

amb eficàcia. Cal entendre l'eficàcia en la gestió d'aquests processos d'aprenentatge com la identificació i l'adopció dels mètodes i les tècniques que li són més beneficiosos en cada cas.

El desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre comporta, de manera paral·lela, aprendre a automotivar-se i guanyar confiança en si mateix; encaixar els errors, aprendre'n i afrontar l'adversitat per sortir-ne amb més fortalesa; assolir cada cop més eficàcia i autonomia en el procés d'aprendre a aprendre, i saber demanar suport quan sigui necessari.

El desenvolupament d'aquesta competència també afavoreix el desenvolupament del pensament creatiu, de la curiositat de fer-se preguntes, d'identificar i de plantejar una diversitat de respostes possibles davant una mateixa situació o problema, de prendre decisions de manera racional i crítica, utilitzant diverses estratègies i metodologies, i amb la informació de què es disposi.

Competència 7: Competència d'autonomia personal i d'emprenedoria

El desenvolupament d'aquesta competència implica que l'estudiant, com a individu que forma part d'una societat en constant evolució, és capaç d'adaptar-se als canvis nombrosos i ràpids del nostre context global i d'emprendre projectes personals o professionals.

L'alumne ha d'haver adquirit elements i pautes que li permetin construir-se un futur i dur a terme autònomament projectes personals o professionals que li permetran realitzar-se com a persona així com també, a partir del coneixement de l'entorn laboral i socioeconòmic, inserir-se en la societat i en el mercat laboral.

Per desenvolupar aquesta competència, l'alumne necessita construir-se una identitat personal que li permeti fer créixer l'autoestima i la confiança en ell mateix. Segons la pròpia personalitat, actua i tria amb coneixement de causa, sabent el que vol i per a què lluita. També genera idees noves i raona amb lògica, cosa que li permet abordar projectes personals i professionals, i acceptar prendre riscos necessaris, aprofitant les ocasions que se li presenten.

A la vegada, és capaç de reconduir un projecte amb resiliència i a partir de l'acceptació d'errors. Finalment, l'estudiant demostra que té les eines per jutjar i prendre decisions que li arribaran al llarg de la vida, tant en l'àmbit personal com professional.

D'altra banda, per aconseguir fixar-se i dur a terme reptes personals i professionals, és necessari que l'estudiant disposi d'unes certes actituds com la motivació per engegar qualsevol projecte, la responsabilitat, l'autocrítica i la resiliència per reconduir un projecte al llarg de la vida, la perseverança, la creativitat i l'optimisme, que li permetin dur a terme els seus objectius. També estableix i pren consciència dels seus propis valors i de les conseqüències dels seus actes per emmarcar les seves decisions en uns principis ètics.

El coneixement de les seves pròpies habilitats personals condueix l'estudiant a un desenvolupament del seu potencial i de la seva autonomia dins el marc dels seus valors, cosa que li permetrà emprendre accions personals i professionals en la constant evolució econòmica i social a la qual la societat andorrana està immersa.

Annex II. Certificat de qualificacions amb traducció numèrica

M, director/a encarregat/da del Departament de l'Escola Andorrana, del Ministeri encarregat de l'educació del Govern d'Andorra,

Certifico

Que l'alumne Y ha estat escolaritzat a l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'X.

Que, durant el curs escolar 20XX/20XX, ha cursat Z curs de T cicle, i que les valoracions del desenvolupament de les competències obtingudes en les avaluacions al final del curs escolar són les següents:

			T Cicle		
			Z Curs		
			Qualificacions obtingudes		
Àrees	Competències	Qualificació màxima possible	Competència	Nota numèrica d'àrea (NNA)	Traducció numèrica
	C1	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
	C1	A			
	C.	A			
	C.	A			
Nota numèrica global (NNG)					

Escala de qualificació

A: Competència desenvolupada totalment

B: Competència desenvolupada globalment

C: Competència desenvolupada amb dificultats

D: Competència no desenvolupada

NA: Competència no avaluada per absència no justificada o frau

Traducció numèrica amb intervals de qualificació

A: 10 - 8,34

B: 8,33 - 6,68

C: 6,67 - 5

D: < 5

NA: no es té en compte aquesta qualificació

En el model d'avaluació basat en el desenvolupament de competències, les escoles del sistema educatiu andorrà no efectuen una classificació dels alumnes en el grup classe segons les qualificacions obtingudes.

* El nivell educatiu de segona ensenyança del sistema educatiu andorrà es compon de dos cicles de dos cursos escolar cadascun (per a alumnes d'edats compreses entre 12 i 14 anys i 14 i 16 anys).

I, perquè consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat a petició de la persona interessada.

Sant Julià de Lòria, U d'V del 20XX

Annex III. Taula de correspondència entre les assignatures del model anterior d'obtenció del títol de graduat en segona ensenyança per a candidats lliures amb les proves de les competències del model regulat en aquest decret.

Proves de les assignatures	Proves de les competències del programa de segona ensenyança
Llengua catalana escrita	Competències del programa de llengua catalana relatives a la producció i comprensió escrites
Llengua catalana oral	Competències del programa de llengua catalana relatives a la producció i comprensió orals
Llengua castellana escrita	Competències del programa de llengua castellana relatives a la producció i comprensió escrites
Llengua castellana oral	Competències del programa de llengua castellana relatives a la producció i comprensió orals
Llengua francesa escrita	Competències del programa de llengua francesa relatives a la producció i comprensió escrites
Llengua francesa oral	Competències del programa de llengua francesa relatives a la producció i comprensió orals
Matemàtiques	Competències del programa de matemàtiques
Ciències físiques i de la natura	Competències del programa de ciències físiques i de la natura
Ciències socials	Competències del programa de ciències socials
Informàtica	Competències del programa de tecnologia

La qualificació obtinguda en cada assignatura s'aplica a cadascuna de les competències de l'àrea corresponent dels programes de segona ensenyança.

Annex IV. Taula de conversió de les notes numèriques al sistema de qualificació regulat en aquest decret.

Interval de qualificació numèrica	Qualificació de la competència
10 - 8,34	A
8,33 - 6,68	B
6,67 - 5	C
<5	D